

Citation style

Křestan, Jiří: review of: Petr Feldstein / Tomáš Libánek, Skoro proti všem. Časopis Student v nejslavnější éře československé žurnalistiky, Praha: Grada Publishing, a.s., 2019, in: Soudobé dějiny, 2020, 1, p. 182-183, DOI: 10.15463/rec.907090572

First published: Soudobé dějiny, 2020, 1

copyright

This article may be downloaded and/or used within the private copying exemption. Any further use without permission of the rights owner shall be subject to legal licences (§§ 44a-63a UrhG / German Copyright Act).

Anotace

FELDSTEIN, Petr – LIBÁNEK, Tomáš: *Skoro proti všem: Časopis Student v nejslavnější éře československé žurnalistiky*. Praha, Grada Publishing 2019, 255 s., ISBN 978-80-247-2861-2.

Časopis *Student* se stal přes relativně krátkou dobu, kdy vycházel (v letech 1965–1968), v jistém smyslu kulturním fenoménem, posléze dokonce jedním z lakmusových papírků své doby. Hlavním protagonistou knihy je novinář Petr Feldstein (narozen 1943), který spojil svou profesní dráhu s nově ustaveným periodikem *Student* již 1. července 1965, kdy nastoupil do jeho redakce. V květnu 1968 byl pak Feldstein pověřen vedením redakce časopisu, který na sebe po lednu 1968 výrazně upozornil československou veřejnost. Kniha se zrodila ze spolupráce Petra Feldsteina s Tomášem Libánkem (ročník 1978), který si zvolil za téma magisterské práce (obhájené v roce 2007) právě časopis *Student*. Připomeňme, že k tématu jej přivedla jeho tehdejší učitelka, inspirující historička Alena Míšková, kterou po právu vzpomněl ve fundované a lidsky milé předmluvě Petr Čornej.

Publikace je sestavena ze dvou vyprávěcích linií. První představují vlastní Feldsteinovy vzpomínky, druhou Libánkovy texty, které jsou s nimi propojeny a vycházejí ze

studia literatury, periodik (včetně časopisu *Student*), několika archivních pramenů a z rozhovorů s pamětníky. Libánek vyzpovídal kromě Feldsteina také další osobnosti, jež byly pro vývoj *Studenta* profilové. Z nich zmíním alespoň Tomáše Pěkného, Alexandra Kramera či Karla Šmída.

Před čtenářem se nejdříve odvíjí životní příběh Petra Feldsteina. Připomeňme, že jeho názorové zrání ovlivnil otec Valter Feldstein (1911–1970), novinář, rozhlasový a televizní pracovník, pedagog, překladatel a státní úředník v oblasti kultury. Za války byl vězněn v koncentračním táboru, po roce 1945 prošel vývojem typickým pro část mladých intelektuálů – od bezohledného radikalismu stalinského stříhu dospěl až k sympatiím s „obrodným procesem“ konce 60. let. Jeho syn Petr studoval obor novinářství na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a získával první odborné zkušenosti v rámci studentských praxí. Ta první byla v redakci deníku *Obrana lidu*, kde se setkal s novinářem, který se pro něj stal jedním ze vzorů profesní práce – s Dušanem Hamšíkem.

Těžiště knihy tkví v líčení dění v redakci časopisu *Student* a kolem ní. První číslo vyšlo na začátku října 1965 a periodikum

zaujalo už předtím – v signálním, nultém čísle se objevil úvodní rozhovor s „emigrantem“ Jiřím Voskovcem. Bylo jasné, že většina redakce udělá vše pro to, aby nebylo naplněno zadání, kterého se časopisu dostalo od svazáckých orgánů, tedy aby se stal jakýmsi „závodním časopisem“ pro vysokoškoláky. „Od samého začátku jsme měli bytostnou potřebu oslovovat daleko širší publikum, tedy mladou inteligenci a inteligenci vůbec,“ vzpomíná Petr Feldstein (s. 54). Popisuje, jak vnímal postupnou změnu názorů ve společnosti i množící se případy konfrontace části intelektuálů se stranickým vedením. Jako hrozbu cítil administrativní zásah proti *Literárním novinám*.

Kniha popisuje pnutí v redakci v souvislosti s tzv. strahovskými událostmi v říjnu 1967 a symbolický vstup časopisu do éry pražského jara – besedu o únoru 1948, kterou připravil Petr Feldstein a jíž se zúčastnili mimo jiné Jiří Pelikán a Klement Lukeš. Časopis *Student* začal otevírat jedno tabuizované téma za druhým a poskytoval platformu dříve potlačovaným autorům. Některé příspěvky byly hodnoceny za husákovské „normalizace“ jako skandální – šlo například o obhajobu státu Izrael, požadavky vyšetřit příčiny smrti Jana Masaryka či některá odhalení kolem politických procesů z 50. let. Mnohé vyděsil rovněž nápad nového šéfredaktora Alexeje Kusáka, který se ujal funkce v červenci 1968 – redaktoři se vypravili na návštěvu do redakce Rádia Svobodná Evropa v Mnichově! Tuto iniciativu nakonec Feldstein hodnotí s jistými rozpaky...

Po srpnové invazi část redakce vydávala „okupační“ čísla *Studenta*. Na konci srpna se však redaktoři rozhodli periodikum zastavit, aby uchovali čistou tvář časopisu „nezávislého a netaktizujícího“, jak čteme v prohlášení z 10. října 1968, jímž se loučili se čtenáři. Závěrečné kapitoly hodnotí

represe „normalizační“ moci proti novinářům a sledují další životní osudy Petra Feldsteina a dalších bývalých redaktorů *Studenta*.

Kniha přináší mnoho informací, jež budou zajímavé pro historiky a politology. Nabízí neobvyklý pohled na pražské jaro „zdola“, z perspektivy mladých novinářů, kteří si ještě nestačili zvyknout na kompromisy, v nichž žili jejich starší kolegové. Předností textů je příjemný vyprávěcí styl. To zaručuje, že kniha najde příznivce i mezi širší čtenářskou obcí. Každá kapitola je vybavena graficky nepřilíš vydařenou, ale obsahově celkem bohatou dokumentační přílohou. S ohledem na popularizační charakter knihy pochopíme, že není opatřena poznámkovým aparátem či jmenným rejstříkem. Co ovšem neodpustíme absolventu Univerzity Karlovy v Praze Tomáši Libánkovi, je ostudná podoba soupisu literatury a pramenů. Pozitiva knihy ovšem výrazně převažují, takže ji lze doporučit zejména všem zájemcům o pražské jaro a dějiny médií.

Jiří Křestan

FIDLER, Jiří: *Koněv: Osvoboditel, nebo okupant?* Praha, Euromedia Group 2019, 184 s. + 16 s. přílohy, ISBN 978-80-242-6321-2.

Jak ukazují události poslední doby, osobnost a odkaz Ivana Stěpanoviče Koněva jsou v českém prostředí stále mimořádně živé. Charakteristické přitom je, že zatímco jedni vyzdvihují jeho roli velitele 1. ukrajinského frontu při osvobození českých zemí (i když se právě tento front ze tří sovětských frontových uskupení, která na českém území v roce 1945 bojovala, zasadil o osvobození nejmenší měrou), druzí se upírají pouze ke Koněvovu poválečnému působení (především k jeho